

глибокого дихання», «прогресивна м'язова релаксація», позитивне мислення, афірмації тощо) [3; 4].

Отже, у роботі таких груп фокус уваги зміщено з життєвих проблем на власні емоційні стани, переживання та пошук особистісних ресурсів клієнтів, зняття психоемоційної напруги, що дасть їм сили, поштовх, енергію для розв'язання проблем. Це дає змогу розглядати групи взаємопідтримки як інноваційну форму соціальної роботи з

Досвід діяльності багаточислених груп взаємопідтримки вразливих категорій населення під час війни досить цінним, може збагатити теорію і практику соціальної роботи, зокрема технології групової роботи, та потребує подальшого теоретичного аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутриновська У. П. Групи самодопомоги як ефективна форма соціальної роботи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія II: Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2017. Вип. 23. С. 8–13.

2. Кривоконь Н. Принципи наснаження в соціальній роботі. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_psihologii/konf_2013.pdf#page=270

3. Вдовіченко О. В., Соколова І. М., Педченко О. В., Степанова С. С., Фролова О. В. Психологічна реабілітація і супровід ветеранів війни: досвід Ізраїлю. URL: <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/cd40dcf38a61b9c3b03736fc710520c0.pdf>

4. Сергієнко І. З досвіду проведення групи підтримки із застосуванням арт-терапевтичних методів. *Простір арт-терапії*: зб. наук. праць / УМО, 2022, ВГО «Арттерапевтична асоціація», 2022. Київ: ФОП «Назаренко Т. В. 2022. Вип. 1 (31). С. 16–25.

ПРОБЛЕМАТИКА СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Дідух І. Я.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

(м. Івано-Франківськ)

iryua.didukh@pnu.edu.ua

Сучасний етап розвитку української держави не потребує масштабного та глибинного аналізу для того, щоб впевнено погодитись із його глобальним значенням в контексті історичних процесів, що впливають не лише на подальшу долю українського суспільства та його ідентифікацію, а й на світовий порядок на планеті в цілому. Нашим дітям доводиться бути свідками важких та болісних подій, переживати виклики та загрози, до яких

система освіти мирної України їх навряд чи могла підготувати. Водночас саме умови кардинальних, непересічних змін у політичному, економічному, соціальному житті українців стали також великою перспективою для розвитку – поряд із забезпеченням нашої суверенності, адміністративно-територіальної цілісності та права на національно-історичну ідентичність, разом із активними пошуками ефективних шляхів безпечної і безпрецедентної інтеграції в європейське суспільство із своєю системою цінностей є розроблення та визначення якісно нової методики виховання молодого покоління, що формувала б майбутній розвиток нашої держави. З урахуванням усіх перелічених умов особливої ваги набуває така категорія, як патріотичне виховання молоді, що стала б стрижнем для формування майбутнього цвіту української незалежної та сильної нації, майбутнього українського громадянського суспільства.

Національно-патріотичне виховання молоді можна розглядати як виховання молодого покоління на засадах культурно-історичного досвіду нашого народу, на глибокому та всебічному вивченні його традицій, звичок і обрядів, на повазі до багатовікових виховних традицій та духовності. Національна самосвідомість в такому контексті складатиметься із таких елементів, як особистісна ідентифікація з своєю нацією, непохитна віра в її духовні сили та перспективне і світле майбутнє, воля до тяжкої і безкорисної праці на благо рідних та свого народу, вміння осмислювати моральні та історико-культурні цінності, звичаї, обряди, символіку, систему вчинків, що мотивуються любов'ю, вірою, волею, осмисленням особистої та колективної відповідальності перед власною нацією та предками наших предків. Головною метою такого національно-духовного виховання на сучасному етапі розвитку нашої держави є трансляція наступному молодому поколінню нашого соціального досвіду, багатства збереженої духовної культури народу, його національної ментальності, унікальності своєрідного світогляду і формування на їх основі особистісних рис громадянського суспільства України, які включатимуть у собі комплекс національно-політичної, художньо-естетичної, правової, екологічної культури, розвиток індивідуальних здібностей та талантів.

Сучасний розвиток демократичного українського суспільства можна охарактеризувати двома надважливими,

стрижневими тенденціями, які гармонійно доповнюються та впливають одна на одну. Так, в останні роки та особливо місяці буквально у нас на очах відбувається значне зміцнення української державності та акумулювання національної ідентичності, посилюється розуміння не на словах, а на ділі важливості сталих національних традицій та прадавніх звичаїв, а з іншого боку при цьому відбувається активна та впевнена всебічна інтеграція України в європейське та світове співтовариство, яке, в свою чергу, передбачає залучення української демократичної спільноти до утверджених універсальних, загальнолюдських цінностей, правових та морально-етичних норм справжньої сучасної демократичної держави.

В першу чергу, основа роботи з прищеплення національної свідомості містить в собі наступні принципи національного виховання молоді:

1) Народність – це єдність загальнолюдського та національного. Принцип національної спрямованості виховання, оволодіння рідною мовою, формування національної свідомості, любові до рідної землі і свого народу.

2) Прищеплення шанобливого становлення до культури, історичної спадщини, традицій та звичаїв народу, національно-етичної обрядовості всіх народів, що населяють сучасну Україну.

3) Врахування багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних особистостей дітей, учнівської та студентської молоді, їх анатомічних, фізіологічних, психологічних, національних і регіональних особливостей.

4) Культуровідповідність виховання: органічний зв'язок з історією народу, його мовою, культурними і побутовими традиціями, з народним мистецтвом, ремеслами і промислами, забезпечення духовної єдності та спадкоємності поколінь.

5) Етнізація виховного процесу – наповнення виховання національним змістом, спрямованим на формування самосвідомості громадянина. Принципи етнізації однаково стосуються представників усіх народів України. Створення можливості всім дітям навчатися у рідній школі, виховувати національну гідність, національну свідомість, відчуття етнічної причетності до свого народу. Відтворення в дітях менталітету свого народу, увічнення в підростаючих поколіннях специфічного, що є в кожній нації, виховання дітей як типових носіїв національної культури, продовжувачів справи батьків. Принцип етнізації – невід'ємний складник соціалізації дітей.

Також важливо окремо зазначити, що в основу системи національно-патріотичного виховання слід покласти ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму та утвердження національних цінностей. Актуальною проблемою в цьому контексті варто виділяти формування активної громадянської позиції у молоді, сприяння створенню, розвитку, підвищенню якості, а також популяризації україномовного культурно-інформаційного продукту та забезпеченню доступу до нього. На фоні багаторічної політики русифікації українського суспільства важливою умовою ефективного національно-патріотичного виховання є усунення впливів держави-агресора в інформаційній, освітній, культурній сферах України.

Таким чином, приходимо до висновку, що саме формування гармонійно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої людини, наділеної глибокою громадянською відповідальністю, здоровими інтелектуально-творчими й духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, працьовитістю, господарською кмітливістю, підприємливістю й ініціативою є першочерговою умовою становлення громадянського суспільства в сучасній, демократичній та європейській Україні – саме з цією метою українське суспільство потребує визначення нової стратегії національно-патріотичного виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, що формувала б майбутній розвиток Української держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в закладах позашкільної освіти. Збірник «Грані науково-технічної творчості Запорізької області». 2019. № 2. 72 с. URL: <http://surl.li/naohr>
2. Кондрашова Л. В., Лаврентьева О. О., Зеленкова Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навч. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2008. 187 с.
3. Строїнова Г. В., Шпаченко А. С. Формування патріотизму й національної ідентифікації юних українців як складова становлення свідомого громадянина. *Формування патріота в вимірі революції гідності та пріоритетів «Нової школи»* : зб. статей учасників I Всеукр. круглого столу з он-лайн трансляцією, м. Суми, 16-17 лют. 2017 р. / ред. С. В. Драновська, Л. М. Чхайло. Суми : КЗ СОІППО, 2017. С. 283–288. URL: <http://surl.li/ayjgq>